

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.01.89>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОТРИМАННЯ ВЕРБАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ВІД ОСОБИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Зіньковський І.П.,*доктор філософії за спеціальністю 081 «право»,
адвокат*

ORCID ID: 0000-0002-2867-3245

Зіньковський І.П. Трансформація отримання вербальної інформації від особи у кримінальному провадженні під час воєнного стану.

Стаття присвячена дослідженню отримання вербальної інформації від особи у кримінального провадженні під час воєнного стану.

Аргументовано, що тенденціями змін у нормативній регламентації отримання вербальної інформації від особи у кримінальному провадженні під час воєнного стану є: спрощення механізму отримання інформації; цифровізація; розширення джерел отримання інформації; звуження змісту засади безпосередності дослідження показань, речей та документів.

Задля усунення некоректності у формулюванні ч. 4 ст. 95 КПК України, друге речення цієї частини статті запропоновано викласти у редакції: «Суд не вправі обґрунтовувати судові рішення показаннями, наданими слідчому, прокурору, або посилатися на них, крім показань, отриманих у порядку, визначеному статтею 615 цього Кодексу».

Доведено, що формулювання ч. 11 ст. 615 КПК України потребують синхронізації зі стандартами, викладеними у практиці ЄСПЛ стосовно використання позасудових показань, для чого ч. 11 ст. 615 КПК України пропонується викласти у редакції: «Показання, отримані під час допиту свідка, потерпілого, у тому числі одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб, у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах воєнного стану, можуть бути використані як докази в суді за умови неявки належним чином повідомленого свідка або потерпілого чи відмови давати показання виключно у випадку, якщо хід і результати такого допиту фіксувалися за допомогою доступних технічних засобів відеофіксації. Показання, отримані під час допиту підозрюваного, у тому числі одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб, у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах воєнного стану, можуть бути використані як докази в суді у випадку, передбаченому частиною другою статті 323 цього Кодексу, виключно якщо у такому допиті брав участь захисник, а хід і результати проведення допиту фіксувалися за допомогою до-

ступних технічних засобів відеофіксації».

Ключові слова: воєнний стан, доказування, вербальна інформація, допит, практика ЄСПЛ, фіксація, безпосередність дослідження показань.

Zinkovsky I.P. Transformation of obtaining verbal information from a person in criminal proceedings during martial law.

The article is devoted to the study of obtaining verbal information from a person in criminal proceedings during martial law.

It is argued that the trends of changes in the normative regulation of obtaining verbal information from a person in criminal proceedings during martial law are: simplification of the mechanism of obtaining information; digitization; expansion of sources of obtaining information; narrowing the content of the principle of immediacy of the examination of testimony, things and documents.

In order to eliminate the incorrectness in the formulation of part 4 of Art. 95 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, the second sentence of this part of the article is proposed to be amended as follows: "The court has no right to justify the court decisions with testimony provided to the investigator, prosecutor, or to refer to them, except for testimony received in the procedure, specified by Article 615 of this Code."

It has been proven that the formulation of Part 11 of Art. 615 of the Criminal Procedure Code of Ukraine require synchronization with the standards set out in the practice of the ECHR regarding the use of extrajudicial testimony, for which Part 11 of Art. 615 of the Criminal Procedure Code of Ukraine is proposed to be formulated as follows: "Testimony obtained during the interrogation of a witness, a victim, including the simultaneous interrogation of two or more already interrogated persons, in criminal proceedings carried out under martial law, may be used as evidence in court, provided that the duly notified witness or victim does not appear or refusal to testify only if the course and results of such interrogation were recorded using available technical means of video recording. Testimony obtained during the interrogation of a suspect, including the simultaneous interrogation of two or more already interrogated persons, in criminal

proceedings carried out under conditions of martial law, may be used as evidence in court in the case provided for in the second part of Article 323 of this Code, exclusively if a defense counsel participated in such interrogation, and the progress and results of the interrogation were recorded using available technical means of video recording.”

Key words: martial law, proving, verbal information, interrogation, ECHR practice, recording, immediacy of testimony examination.

Постановка проблеми. Кримінальне провадження України зазнало значних змін після 24 лютого 2022 року, що було зумовлено новими викликами для держави через широкомасштабні бойові дії внаслідок російської агресії. В таких умовах кримінальне провадження не могло функціонувати за старими правилами, а норм розділу IX-1 КПК України у редакції на 24 лютого 2022 року для нових умов стало вкрай недостатньо. Отже, реакцією на ці обставини став комплекс змін та доповнень до КПК України, у тому числі у сфері доказування, у межах якої можна виділити зміни стосовно отримання вербальної інформації від особи. Як пише С.Л. Лисаченко, до відомостей, отриманих від особи, слід відносити відомості вербального (мовного) характеру (показання, пояснення) та невербального (речового) характеру (відомості щодо тіла, зовнішності людини та речові докази) [1, с. 83]. Отримання вербальної інформації від особи у кримінальному провадженні під час воєнного стану може здійснюватися шляхом допитів, отримання пояснень, слідчих експериментів, зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису (а конкретніше – саме відеозапису, якщо відображена і є можливість сприйняття вербальної інформації), негласних слідчих (розшукових) дій (аудіо-, відеоконтроль особи, зняття інформації з електронних комунікаційних мереж; зняття інформації з електронних інформаційних систем; аудіо-, відеоконтроль місця; контроль за вчиненням злочину).

Стан опрацювання. Питанням отримання вербальної інформації від особи у кримінальному провадженні під час воєнного стану присвятили свої наукові доробки І. Басиста, Ю. Белоусов, І. Гловюк, В. Завтур, О. Кисельов, Є. Крапивін, Т. Лоскутов, А. Орлеан, А. Пономаренко, О. Процюк, Г. Тетерятник та ін., проте, ці дослідження торкалися, як правило, допитів, а системне дослідження зазначеної проблематики не проводилося.

Отже, **метою цієї статті** є виокремлення тенденцій та проблемних питань змін у нормативній регламентації отримання вербальної інформації від особи у кримінальному провадженні під час воєнного стану; формулювання пропозицій щодо

вирішення проблемних питань отримання вербальної інформації від особи у кримінальному провадженні під час воєнного стану шляхом внесення змін та доповнень до КПК України.

Виклад основного матеріалу. У період воєнного стану істотні зміни торкнулись отримання показань та пояснень, і ці зміни починали обговорюватися навіть ще коли вони були у проекті відповідного закону [2, с. 113].

Разом з тим, найбільш істотно змінено законодавцем підходи саме стосовно безпосередності дослідження показань через зміни та доповнення щодо проведення допитів у кримінальному провадженні, які зазнали різної оцінки у доктрині та на практиці [3; 4, с. 48–51]. Формально ст. 23 КПК України змін не зазнала, проте, ч. 4 ст. 95 КПК України була викладена у редакції: суд може обґрунтовувати свої висновки лише на показаннях, які він безпосередньо сприймав під час судового засідання, або отриманих у порядку, передбаченому статтею 225 цього Кодексу. Суд не вправі обґрунтовувати судові рішення показаннями, наданими слідчому, прокурору, або посилатися на них, крім порядку отримання показань, визначеного статтею 615 цього Кодексу. Такі зміни були очікуваними через безпекові та міграційні фактори й історичний досвід використання позасудових показань, проте, вони не є до кінця юридично бездоганно сформульованими. Зокрема, недоречним є формулювання «крім порядку отримання показань, визначеного статтею 615 цього Кодексу», оскільки суд посилається не на порядок отримання показань, а на показання, і більш юридично виваженим було б формулювання «Суд не вправі обґрунтовувати судові рішення показаннями, наданими слідчому, прокурору, або посилатися на них, крім показань, отриманих у порядку, визначеному статтею 615 цього Кодексу».

Крім того, формулювання «можуть бути використані як докази в суді» не враховує практику ЄСПЛ у справах «Аль-Хаваяя й Тахірі проти Сполученого Королівства», «Шачашвілі проти Німеччини», «Сітневський та Чайковський проти України» та ін., яка виходить з неможливості автоматичного визнання прийнятним використання позасудових показань і передбачає ряд факторів (триетапний аналіз) оцінки справедливості судового розгляду у разі, якщо були використані показання відсутнього свідка (що у національному праві поширюється і на потерпілого), а має бути оцінена причина неявки. Зараз же, по суті, це залишено на розсуд суду. Разом з тим, у доктрині зазначається, що рішення про визнання досудових показань доказами судом не може прийматися формально лише з огляду на введення режиму воєнного стану на всій території держави. Суд має оцінювати конкретні обставини здійснення судового провадження, активність проведення

бойових дій на певній території, рівень небезпеки для учасників кримінального провадження тощо. Лише за такого змістовного підходу суд повинен визначати «неможливість» отримання показань у ході судового розгляду та можливість використання у доказуванні показань, що одержані на стадії досудового розслідування [5, с. 318]. Цим, по суті, надається розширювальне тлумачення відповідної норми, що є повністю релевантним практиці ЄСПЛ, але поки не що не відображене як обов'язок суду у КПК України. Це ж стосується і позиції, що суду необхідно вживати заходів щодо забезпечення права на перехресний допит. Лише в крайньому випадку – за неможливості явки свідка, потерпілого (наприклад, унаслідок смерті), можна використовувати досудові показання. Як правило, за неможливості провести перехресний допит, досудові показання можуть бути використані лише в сукупності з іншими доказами (тобто коли досудові показання не є єдиним або вирішальним доказом) [6].

Тому вважаємо доречним дещо уточнити перший абзац ч. 11 ст. 615 КПК України: «Показання, отримані під час допиту свідка, потерпілого, у тому числі одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб, у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах воєнного стану, можуть бути використані як докази в суді за умови неявки належним чином повідомленого свідка або потерпілого чи відмови давати показання виключно у випадку, якщо хід і результати такого допиту фіксувалися за допомогою доступних технічних засобів відеофіксації».

Що ж стосується несудових показань підозрюваного, то їх використання є доволі примарним (крім спеціального судового розгляду), зважаючи, знову ж, на те, що обвинувачений за Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод має право на ефективну участь у провадженні, що випливає з гарантій ст. 6. Отже, вважаємо доречним уточнити, що «Показання, отримані під час допиту підозрюваного, у тому числі одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб, у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах воєнного стану, можуть бути використані як докази в суді у випадку, передбаченому частиною другою статті 323 цього Кодексу, виключно якщо у такому допиті брав участь захисник, а хід і результати проведення допиту фіксувалися за допомогою доступних технічних засобів відеофіксації».

Крім того, істотно розширено межі допиту у порядку ст. 225 КПК України. Натепер у порядку, визначеному цієї статтею, може бути допитаний свідок, потерпілий, а також особа, стосовно якої уповноваженим органом прийнято рішення про обмін як військовополоненого; зважаючи на те, що особа, стосовно якої уповноваженим органом прийнято рішення про обмін як військовополоне-

ного, – будь-яка особа, яка має процесуальний статус підозрюваного, обвинуваченого, засудженого та яка включена відповідним уповноваженим органом до списку для обміну як військовополонений (п. 28 ст. 3 КПК України), то суб'єктний склад розширено підозрюваним, але лише якщо він є військовополоненим.

Проте, виникло питання співвідношення ст.ст. 225 та 615 КПК України. У доктрині викладено доволі широкий діапазон думок, серед яких ключове значення для практики мають дві: (а) що процедура, передбачена ч. 11 ст. 615 КПК України є доречною лише якщо немає можливості здійснити депонування показань у порядку ст. 225 КПК України [4, с. 50] та (б) здійснення допиту в порядку, передбаченому ч. 11 ст. 615 КПК України не здатне в повній мірі замінити процедуру депонування показань в порядку ст. 225 КПК. Остання передбачає обов'язкову участь сторони захисту під час допиту свідка або потерпілого слідчим суддею у разі, якщо на момент його проведення особі було повідомлено про підозру. Допит в порядку ч. 11 ст. 615 КПК України не передбачає участь сторони захисту взагалі. Тому, в умовах воєнного стану, за наявності підстав, передбачених ст. 225 КПК України, та у разі, якщо у відповідному регіоні не ведуться активні бойові дії та немає виняткової небезпеки для життя та здоров'я, адвокату слід подавати клопотання про депонування показань свідка або потерпілого в порядку ст. 225 КПК України [7]. Стосовно дій адвоката-захисника, слід погодитися повністю, проте, оцінка релевантності обраного різновиду допиту дізнавачем, слідчим, прокурором може відрізнятись. До речі, аргументом на підтримку пріоритетності ст. 225 КПК України слід визнати якраз законодавчі зміни, бо ст. 615 КПК України надавала і надає можливість допиту підозрюваного-військовополоненого, проте, законом № 2472-IX від 28.07.2022 було внесено зміни саме до ст. 225 КПК України.

У судовій практиці також не склалося якогось критерію розмежування цих різновидів допитів. Відмітимо таку аргументацію: «На думку слідчого судді запроваджений в Україні воєнний стан та проживання потерпілого ОСОБА_4 та території Охтирської міської територіальної громади не свідчить про існування індивідуальної небезпеки для життя і здоров'я даного потерпілого, оскільки, якщо виходити саме з вказаних підстав, така небезпека є однаковою для всіх мешканців даної територіальної громади та інших громад внесених до Переліку, затвердженого наказом Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України № 169 від 27.07.2022. ... на даний час допит потерпілого слідчим (прокурором) із застосуванням технічних засобів відеофіксації фактично прирівнюється до допиту такого потерпілого слідчим суддею. З огляду на це слідчий

суддя вважає, що з метою завдання мінімальної шкоди здоров'ю потерпілого більш доцільним є його допит саме слідчим (прокурором) за місцем знаходження органу досудового розслідування з використанням засобів відеофіксації» [8].

Разом з тим, є сумніви, що в умовах бойових дій для 86-річного потерпілого немає індивідуальної небезпеки, як вважає слідчий суддя; більш виваженою є думка, що в умовах воєнного стану ризик для життя і здоров'я існує фактично в кожного, особливо на територіях, наближених до театру бойових дій. Мова йде не тільки про свідків та потерпілих, а й про підозрюваних осіб. Відповідно розраховувати на участь особи у судовому розгляді, який відбудеться через місяці-роки після завершення чи припинення воєнного стану, не має можливості [9].

Крім того, складно погодитися і з тим, що ці різновиди допитів прирівнюються один до одного, адже у доктрині слушно проведено їх розмежування за рядом критеріїв [10]. Якщо розглядати перспективне значення показань з урахуванням практики ЄСПЛ, то у разі, якщо допит проводиться після повідомлення про підозру, за наявності підстав доречніше проводити його саме за процедурою ст. 225 КПК України, щоб забезпечити право конфронтації та попередити майбутні посилення на порушення конвенційного права. Тому не можна погодитися з надто категоричним формулюванням, що під час воєнного стану в Україні, ч. 11 ст. 615 КПК України по суті призупиняє дію ч. 1 ст. 225 КПК України [11, с. 190]. Хоча слід відмітити, що аргументом відмов у клопотаннях по ст. 225 КПК України є посилання на ч. 11 ст. 615 КПК України [12].

Доволі неоднозначні зміни торкаються обшуку, в ході якого натепер є можливість отримувати вербальну інформацію від осіб, присутніх при його проведенні. Частина 6 ст. 236 КПК України викладена так: «Слідчий, прокурор під час проведення обшуку має право відкривати закриті приміщення, сховища, речі, долати системи логічного захисту, якщо особа, присутня при обшуку, відмовляється їх відкрити чи зняти (деактивувати) систему логічного захисту або обшук здійснюється за відсутності осіб, зазначених у частині третій цієї статті. Якщо під час обшуку слідчий, прокурор виявив доступ чи можливість доступу до комп'ютерних систем або їх частин, мобільних терміналів систем зв'язку, для виявлення яких не надано дозвіл на проведення обшуку, але щодо яких є достатні підстави вважати, що інформація, що на них міститься, має значення для встановлення обставин у кримінальному провадженні, прокурор, слідчий має право здійснити пошук, виявлення та фіксацію комп'ютерних даних, що на них міститься, на місці проведення обшуку. Особи, які володіють інформацією про зміст комп'ютерних даних та особливості функціону-

вання комп'ютерних систем або їх частин, мобільних терміналів систем зв'язку, можуть повідомити про це слідчого, прокурора під час здійснення обшуку, відомості про що вносяться до протоколу обшуку». Аспект приватності з урахування змін вже достатньо досліджено у літературі [13], проте, цікавим є «введення» елементів отримання вербальної інформації під час обшуку, що надало підстави стверджувати про гібридний характер цієї дії [14, с. 279]. Відмітимо, що ці дані, попри їх вербальний характер, фіксуються у протоколі обшуку, а предмет повідомлення інформації під час обшуку є формально визначеним: інформація про зміст комп'ютерних даних та інформація про особливості функціонування комп'ютерних систем або їх частин, мобільних терміналів систем зв'язку. Законодавець не визначив правову природу такої вербальної інформації, хоча для обшуку як традиційно невербальної слідчої (розшукової) дії отримання вербальної інформації є істотною новелою. Вважаємо, що повідомлена вербальна інформація не є показаннями, зважаючи на те, що показання, згідно їх нормативної дефініції - це відомості, які надаються в усній або письмовій формі під час допиту підозрюваним, обвинуваченим, свідком, потерпілим, експертом щодо відомих їм обставин у кримінальному провадженні, що мають значення для цього кримінального провадження (хоча у доктрині є позиції, що слід розглядати показання як процесуальне джерело доказів, що містить відомості, які надаються підозрюваним, обвинуваченим, свідком, потерпілим, експертом та іншими особами під час допиту, одночасного допиту двох або більше осіб, пред'явлення для впізнання, слідчого експерименту, обшуку, огляду щодо відомих їм обставин вчиненого кримінального правопорушення або інших обставин, які можуть мати значення для кримінального провадження [15, с. 77]; показання можуть бути отримані також і в ході інших слідчих та судових дій - пред'явлення для впізнання (ст. 228-230 КПК України), слідчого експерименту (ст. 240 КПК України), огляду (ст. 237 КПК України), у ході яких особа може повідомити відомості, що матимуть важливе значення як для проведення самої слідчої (розшукової) чи судової дії, так і взагалі для вирішення кримінального провадження [16, с. 152]). Разом з тим, погодитися з таким підходом складно. По-перше, сам законодавець вичерпно визначив засоби отримання показань; по-друге, «змішані» слідчі (розшукові) дії завжди характеризувалися можливістю отримання вербальної інформації, яка, тим не менш, не є показаннями, адже джерелом доказів є протокол слідчої (розшукової) дії як різновид документа; по-третє, ці дані у силу цього можуть бути досліджені в суді, на відміну від показань, які досліджуються з обмеженнями, передбаченими ст.ст. 23 та 95 КПК України. Отже, слід підтримати позицію, що до-

казова інформація повідомлена при проведенні інших процесуальних дій, то вона є складником змісту іншого процесуального джерела, наприклад документу, висновку експерта [17, с. 292]. Ці дані можна визнати поясненнями у межах обшуку, і звісно, що особа має гарантії, передбачені ст. 18 КПК України. Крім того, формулювання ч. 6 ст. 236 КПК України є такими, що, по-перше, вказують на право, а не обов'язок повідомлення, по-друге, на ініціативний характер повідомлення, хоча в силу специфіки обшуку дізнавач, слідчий, прокурор ставитимуть відповідне питання особам, присутнім при обшуку.

Крім того, до системи слідчих (розшукових) дій було додано зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису. Як вже раніше зазначалося, воно має ознаки слідчої (розшукової) дії; застосовне в обох формах досудового розслідування; «прихованою» умовою є добровільність забезпечення умов для зняття інформації; може здійснюватися співробітником оперативного підрозділу за наявності доручення дізнавача, слідчого, прокурора [18, с. 162].

Отже, тенденціями змін у нормативній регламентації отримання вербальної інформації від особи у кримінальному провадженні під час воєнного стану є: спрощення механізму отримання інформації; цифровізація; розширення джерел отримання інформації; звуження змісту засади безпосередності дослідження показань, речей та документів. Задля усунення некоректності у формулюванні ч. 4 ст. 95 КПК України, друге речення цієї частини статті слід викласти у редакції: «Суд не вправі обґрунтовувати судові рішення показаннями, наданими слідчому, прокурору, або посилатися на них, крім показань, отриманих у порядку, визначеному статтею 615 цього Кодексу». Формулювання ч. 11 ст. 615 КПК України потребують синхронізації зі стандартами, викладеними у практиці ЄСПЛ стосовно використання позасудових показань, для чого її пропонується викласти у редакції: «Показання, отримані під час допиту свідка, потерпілого, у тому числі одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб, у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах воєнного стану, можуть бути використані як докази в суді за умови неявки належним чином повідомленого свідка або потерпілого чи відмови давати показання виключно у випадку, якщо хід і результати такого допиту фіксувалися за допомогою доступних технічних засобів відеофіксації. Показання, отримані під час допиту підозрюваного, у тому числі одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб, у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах воєнного стану, можуть бути використані як докази в суді у випадку, пе-

редбаченому частиною другою статті 323 цього Кодексу, виключно якщо у такому допиті брав участь захисник, а хід і результати проведення допиту фіксувалися за допомогою доступних технічних засобів відеофіксації».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Лисаченко С.Л. Засоби отримання відомостей від особи у досудовому кримінальному провадженні. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Харків, 2020. 234 с.
2. Hloviuk I. Interrogation in Ukrainian Criminal Procedure. Teisė. 2022. Vol 124. P. 107–116. DOI: 10.15388/Teise.2022.124.8.
3. Жидков В. Проблеми доказування злочинів про колабораційну діяльність: аналіз прокурора Офісу Генерального прокурора. URL: <https://helsinki.org.ua/articles/problemu-dokazuvannia-zlochyniv-pro-kolaboratsiyu-diialnist-analiz-prokurora-ofisu-heneralnoho-prokurora/>.
4. Гловюк І., Дроздов О., Тетерятник Г., Фоміна Т., Рогальська В., Завтур В. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу ІХ-1 Кримінального процесуального кодексу України. Видання 4. Електронне видання. ДніпроЛьвів-Одеса-Харків, 2022. Станом на 30 грудня 2022. 82 с. URL: <https://www.researchgate.net/publication/366684199>.
5. Лоскутов Т.О. Правова регламентація допиту в умовах воєнного стану. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2022. Серія право. Випуск 71. С. 315–320.
6. Кравчук О. Обшук без понять та інші зміни кримінального процесу. URL: <https://first.vaks.gov.ua/publications/obshuk-bez-ponyatykh-ta-inshi-zminy-kryminalnoho-protsesu/>.
7. Завтур В. Чи доречно здійснювати процедуру депонування показань в умовах воєнного стану? URL: <https://www.facebook.com/hsa.org.ua/posts/pfbid02C6StRjsFb7UWjaa8LWdmkUy7jkwefHFNQRSL53cxuLUBqmQbag9HZpLAWjj6TnFol>.
8. Ухвала слідчого судді Шишацького районного суду Полтавської області від 15 серпня 2022 року, справа № 551/1458/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105730729>.
9. Крапивін Є., Белоусов Ю., Орлеан А. Допити в умовах воєнного стану: особливості фіксації інформації та необхідність змін до законодавства. URL: <https://justtalk.com.ua/post/dopiti-v-umovah-voennogo-sta->

- nu-osoblivosti-fiksatsii-informatsii-ta-neobhidnist-zmin-do-zakonodavstva.
10. Завтур В.А. Допити в порядку ч. 11 ст. 615 КПК України та депонування показань: питання кореляції правових процедур. Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (21 жовтня 2022 року) / упор. Л.В. Павлик, У.О. Цмоць. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. С. 147–152.
  11. Процюк О.М. Депонування показань під час досудового розслідування в умовах воєнного стану. Кримінальне судочинство: права людини під час дії надзвичайного або воєнного стану: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 18 листоп. 2022 р.) / [редкол.: В.В. Черней, С.Д. Гусарев, С.С. Чернявський та ін.]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. С. 188–191.
  12. Ухвала слідчого судді Хортицького районного суду міста Запоріжжя від 07 грудня 2022 року, справи № 337/3535/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107789702>.
  13. Гловюк І., Завтур В. Закон України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про електронні комунікації» щодо підвищення ефективності досудового розслідування «за гарячими слідами» та протидії кібератакам» № 2137–ІХ: аналіз новел кримінального провадження. URL: <https://www.hsa.org.ua/lectors/glovyuk-iryna/articles/zakon-ukrayiny-pro-vnesennya-zmin-do-kryminalnogo-protsesualnogo-kodeksu-ukrayiny-ta-zakonu-ukrayiny-pro-elektronni-komunikatsiyi-shhodo-pidvyshhennya-efektyvnosti-dosudovogo-rozsliduvannya-za-garyach>.
  14. Лоскутов Т. Правове регулювання гібридів кримінальних процесуальних дій в умовах воєнного стану. Порівняльно-аналітичне правознавство. 2022. № 2. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/261905/258287> С. 277–281.
  15. Острійчук О.П. Показання як процесуальне джерело доказів у кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Донец. юрид. ін-т МВС України. Кривий Ріг, 2016. 243 с.
  16. Шило О.Г. Загальна характеристика показань як процесуального джерела доказів у кримінальному провадженні. Вісник кримінального судочинства. 2015. № 1. С. 151–156.
  17. Вапнярчук В.В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування: монографія. Х.: Юрайт, 2017. 408 с.
  18. Зіньковський І.П. Зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису як засіб збирання та перевірки доказів у досудовому розслідуванні. Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи: матеріали Круглого столу (23 вересня 2022 року) / упор. І.В. Гловюк, Н.Р. Лащук, В.В. Навроцька, І.Р. Серкевич, Н.І. Устрицька. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. С. 159–163.